

Punim ruke ručnim radom

Mahinalno se vraćam u Radionicu. Ne čeznem li za sjajnom radnom površinom? Ne čeznem li za time da sve ovo pretvorim u svoj posed, nakon što ga zaštitim od nasrtaja, od propadanja?

Jer kako sam već rekla, ne smem dozvoliti da mi se ruke oklembese.

Halapljivci su ponovo bili tu. Žustro odlazim do radne površine i prelazim krpom po njoj. Barice, mrve, fragmenti plastične folije sa lakoćom se kače za površinu tkanine, i radna površina se ponovo pojavljuje; sjajna i bez ikakvih tragova – kao slika potpuno mirnog izvorišta duša za kojom trenutno tragam.

Ali da bih izbegla Glasove, uz veliko samosavlađivanje se uzdržavam od ribanja jedne crne tačke veličine glave čiode koja je nastala od ko-zna-čega, krvavice, nara, osobuko sosa na levoj strani haube aspiratora nad šporetom, i umesto toga sedam u salon, na stolicu sa naslonom, pa ispunjavam ruke ručnim radom.

To što imam čime da uposlim ruke uverava me da neko-risnost još nije u potpunosti raširila svoju grandioznu apstrakciju po mom boravištu.

Hitri mi prsti teraju crvenu nit da juri, bod za bodom, red za redom.

„Gle, šta to praviš?“

„Razume se, nešto korisno; podmetač za šerpu, možda pulover. Mnogo podmetača za šerpe mogu zajedno sačiniti pačvork, *prekrivač za postelju ljubavnog života*. Činjenica da sve vreme imam čime da uposlim ruke nitima povezuje me sa

trenutkom dok si ti, sanjalice, prepušten apstrakciji, besmislu. Prepušten si budućnosti u kojoj ćeš umreti.“

I sama čujem koliko glupo to zvuči, kao da će smrt ostati nemoćna pred pačvork prekrivačem?

Osim toga misli i jezik se pretvaraju u pisanje, koje se pretvara u linije, niti kroz svet, kroz naše glave? Niti koje će nas nadživeti. Tekst i tekstil nose jedno drugo u imenu. Razmišljam o kovčežiću, o kovčežiću koji ne treba da otvorim, koji čuvam u tišini. Imam svoju životnu sreću zbog toga što sam ovde u Domu.

Ali šta će se desiti?

Gde je Radnja?

Nešto se steže u sredini, da li to nazivaju solarnim pleksusom? Gde sam to ja, i zašto sedim ovde u salonu i ne pomeram se?

Ja sam telo.

Ovde nipošto ne mogu tek tako da ostanem da sedim nepomično, iako su mi ruke pune niti, ne mogu samo da sedim ovde i heklam jedan podmetač za drugim, vreme je da donesem ručne tegove i vijaču. Moram stati na noge! Gde je soba sa Gimnastičkim krugovima?

Razmišljam o malom debeljku, razmišljam o tome kako mi duša još nije pronašla salo u koje će se ugnezditi.

Moje telo je i dalje konopac koji ne može da sedi mirno. Sve se pokreće i nastavlja da se kreće. Da bih umirila ono što se događa, moram se kretati brže. Na taj način izgledam kao da se više toga nalazi ispred mene, a manje iza.

Ali onda se ponovo pitam, istovremeno sa uzdahom: Kada ću imati dovoljno mira da se povežem sa Leđima ako ne sada?

Cilj mi je da se sa Leđima ophodim *ležerno, lišeno skrupula, otvoreno, pa i halapljivo*.

Cilj mi je da se pre nego što mi život stigne do kraja puta priključim upućenicima.

Približavanje

A kako sam to sve zamislila? Kada se nađem pred Leđima ipak se moram usuditi na nešto više osim da samo pustim ruke da opušteno vise i prevrćem očima.

Prepodne je već prošlo. U Radionici vlada zatišje, sloboda od bilo kakvih mrlja. Zadihano se šunjam na još jednu turu sa ručnim tegovima i vijačama, svesno ponovo insistirajući u pravcu zauzete sobe, pažljivo prekoračujem prag i dobrodušno razmišljam kako nije nikakvo preterivanje reći da sam već štošta postigla kroz to što su mi Leđa sada toliko blizu – ili da kažemo da su u pitanju knjige – okređem se po sobi, kao da mi se omaklo nešto zabranjeno. Mrtva tišina. Nema reakcije. Zbog čega uopšte toliko tvrdoglavo nazivam knjige Leđima?

Ovde je važno iskoristiti impulse i odmah, pre nego što ih zamute oklevanje i sumnjičavost, integrisati ih u rad. Već sam bezbroj puta videla kako se to događa, pa zašto onda ne bih mogla da jednostavno to učinim? Da pridem knjizi, okrenem je i pomešam se s njenom utrobom. Čega se to bojim? Možda pomisli da knjiga s jedne strane može da usisa mene, a ne ja nju, ili da, s druge strane, neću biti puštena unutra. Impuls da je zgrabim kako bih je okrenula iščezao je. To da će me knjige odbaciti, odbiti da se otvore, podrugljivo mi se osmehnuti i pokazati prezir, predstavlja fantaziju koju prenosim i na sve *upućenike* sa kojima sam u nekom odnosu.

Zašto trpeti sve to?

Da bih olakšala približavanja, prokrijumčarila sam ovamo iz Radionice neke stvari kojima se može baratati.

Možda u pokušaju da razdaljinu i razlike između soba učinim manje zjapećim, manje dijalektičnim, da upotrebim jednu od mnogih knjiških reči koje sam blasfemičnim piratskim putem prigrabila sebi.

Ne želim to da kažem naglas, jer ga smatram pomalo neprijatnim, ali sakupila sam komadiće tapeta, knjiško salo i svilu, izgrebani srebrni nož, lulu, kresivo i šećerne pilule u jednu kutijicu. Čaša sa vodom i karaf sa vodom stoje vidljivi na pomoćnom stolu zajedno sa električnim osvetljenjem. Na fotelji leži ponjava, lepo presavijena nadvoje. Sve to zajedno neporecivo ukazuje na veliku ozbiljnost s kojom želim da pristupim svom radu sa knjigama. A istovremeno, to valjda ne moram ni da napominjem, moje sumnje u sopstvenu sposobnost nisu ništa manje ozbiljne. Kuda će me to odvesti? Zar izgledi za ostvarenje mog konačnog cilja, osvajanja celokupnog *znanja* i svekolike *mistike* koja se krije umotana u utrobu knjiga, nisu bez ikakve sumnje osuđeni na neuspeh?

Uprkos svim ovim dubiozama, i uprkos tome što ni za živu glavu ne bih uspela da shvatim odakle ono dolazi, uverenje o tome da su knjige važne, možda najvažnije što postoji u mom životu, nikako me ne napušta.

I sada jednako stojim ovde, dok mi ruke vise svaka sa svoje strane stomaka, bez ikakvog cilja zureći u ogromno tkanje. Možda bi se moglo protumačiti kao apatija, ili čista lenjost, ali kunem se da nikako nije reč ni o jednom od navedenog. Naprotiv, sva sam napeta i svečano raspoložena dok pogledom prelazim preko knjiga. Da, pre bi se moglo reći da me neizmerno podstiču, sve do granice pucanja. Svaka knjiga

ima ime i pošiljaoca, a ta me imena na neki način stalno iznova potpaljuju, uprkos tome što sam dosad već sve naučila skoro napamet.

Usušujem se da isprobam različite spojeve, da pustim različite pošiljaoce da priključe svoja imena drugim imenima ili, uostalom, da različita imena traže druge pošiljaoce.

Dopuštam sebi da tu i tamo dodam poneki znak interpunkcije:

Krajem novembra, S one strane dobra i zla; Pratiti trenutak Za Damask. Prema ognju Moji prijatelji: Put je ruka, Pejzaž do bola, Rok, Izgubljena mudrost. U žutom Trava peva O drhtajima, O dobroti, Mešavina, Ispovesti, Metamorfoze, Zločin i kazna – Život je negde drugde – U pustinji: Talasi na obali, U životinji: Krvno pomračenje. Sto godina samoće Ići će neka-ko Prenesi salo Emanuel Svedenborg Sprema li se losos u voku?

Nekom drugom bi to možda bila šaljiva zanimacija, ali za mene je smrtno ozbiljno. Zamišljam da nove rečenice koje iznenadjujuće nastaju u moru imena mogu u sebi nositi smer-nice i znake o tome kako i gde treba da napravim prvi korak.

A mogućnost da se unutar domašaja moje moći poimanja krije nekakav mistični vodič čini da pokušavam da unapredim svoju pažnju i osetljivost kako ne bih rizikovala da propustim neki jedva primetan, ali nezaobilazan i važan nagoveštaj.

I tako, iako mi ruke mlataraju kraj bokova, daleko sam od toga da budem mlitava i besposlena.

Naravno, nadam se da će me spojevi dovesti bliže utrobi knjiga i muzičkim kretanjima koja se nalaze u njima. Pokušavam da svojim trzavim i nemirnim pogledom prikupim sva imena kako bih slobodno i bez prevelikog uzbuđenja mogla da budem otvorena za eventualne poruke i saopštenja. Možda sam dospela za mrvicu dalje –

*

Odjednom postaje moguće pratiti lutalački impuls toliko daleko da uz pomoć svile uspevam da jednoj posebnoj knjizi pridem dovoljno blizu da bih se takoreći našla unutar njene lične sfere i u ograničenom smislu izvan sopstvene.

Dodirujem je sasvim lako, to je *Preobražaj*, milujem joj leđa, hrbat svilom pre nego što sasvim iscrpljena klonem nazad u stolicu.

Zbog čega je za ime boga toliko naporno? Knjige uopšte ne deluju kao da bilo kako reaguju, barem koliko ja mogu da razumem. A valjda to nisam ni očekivala, ako ćemo iskreno?

One stoje tamo gde stoje, ćutke, prisno povezane svojim blistavim utrobama, što neupućenima daje povoda za mumljanje koje toliko toga podrazumeva, značajno klimanje glavom, nabrana čela, grohotan smeh i plač.

Neke knjige su debele, druge vitke i tanke. Ovo ima neke veze sa obimom, smatram ja, i to na dva načina. Moj osećaj je da je lakše približiti se ćutljivim knjigama nego debelim i bučnim, ali možda je to banalna zamisao, možda je isto kao i kod ljudi, da su oni mršavi stroži od širokih, što je naravno podjednako banalno misliti, i naravno daleko od ikakve verovatnoće.

*

Ponovo ustajem, sada odlučna sa srebrnim nožem u jednoj ruci i knjiškim salom u drugoj i prilazim blizu, veoma blizu, sledim impuls da sklopim oči, prilazim sasvim da oslušnem. Ukočim se. Jebote (da izvinete), itekako čujem nešto. Slabašan šapat. To je nešto novo i ni na koji način ne liči na Glasove na koje sam navikla.

Na prstima se prikradam sve bliže knjigama, naprežem sluh do krajnjih granica kako bih opazila nešto shvatljivo. Ali do mene ne dopiru jasne reči. Ponovo se spuštam u stolicu, hoće li se probao dogoditi sada?

Oči su mi se zaustavile na jednim Leđima, hoću reći knji-
zi, i ponovo uspevam da ispratim impuls da ustanem, ispru-
žim ruku i dodirnem onu tanušnu: *Stranac*. Milujem je priti-
skajući jače ovog puta, ali taj pokret ubrzo postaje previše za
mene pa moram da kapituliram, klonem u stolicu i raširim
ponjavu preko krila.

Tada počinju ponovo.

Ovoga puta je svakako jače, i kao da nekoliko knjiga šapu-
će. Neki šapati dopiru sa desne police, neki odozdo, ili možda
iz istočnog ugla? Ne znam zbog čega mi se vraćaju slike iz se-
ćanja, ali iznenada jasno ugledam prvu sobu ispred sebe, pod
pokriven parketom, Lepog Jovu, zeleni velur. Šta se to doga-
đa? Nisam zaista pripremljena za ovo, kako da ga nazovem,
vidovnjačko ponašanje knjiga.

Postaje neophodno da izađem u Međusobu, a zatim i u
Radionicu, do radne površine, podmetača i šivaćih igala.

Čini mi se da kroz zidove čujem kako su odmah utihnuli.
Jedva da sam počela da trljam krpom pre nego što sam osetila
kako mi nedostaju, da, cela ta mistifikacija.

Pokušavam da zamislim kako se, kada ćute, približavaju
nekom obliku zajedničke osetljivosti. Kao u transu, sa krpom
u ruci koračam prvo nazad, pa kad im zatim opet pridem sa-
svim blizu čujem sebe kako mucajući započinjem dijalog:

„Razmišljam o katastrofi.“

Dramatična i suviše zahtevna uvodna replika?

Nema odgovora.

Stojim i glupavo piljim, vlažnih ruku. Sigurno bi bilo lakše
bez njih? Misao me pogađa, iako je brzo odbacujem. Bez
knjiga, život bi se činio jasnim i bezopasnim, da, praktično
apsurdnim. A postavljanje ovakvog pitanja je bez obzira na
okolnosti suvišno. Ja ne gospodarim knjigama, one mi nadi-
laze razum i kontrolu. One stoje tamo gde stoje.

Ali ipak preostaje problem: moja izopštenost, uprkos tome što sam usred sobe, i soba je u izvesnoj meri moja. Naslovnice i utrobe knjiga u kontaktu su sa svetom, neizmer-
nim svetom i znanjem, a da zbog njega ne moraju da smišlja-
ju sebi zaobilazne puteve. Knjige stoje sasvim nepomične,
istovremeno povezane sa svim.

Znam to.

To znam o knjigama.

A ja stojim izvan.

Ali unutra.